

המשלוח שהיו

ממשלה ראשונה מרים 49 חברי: 11 שרים משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), משה שרת, אליעזר קפלן, רוד רמון, רב יוסף, גולדה מאיר, ולמן שר, החזית הדתית - משה ספירא והמועל המזרחי, הרב מרן פישמן (מזרחי), הרב יצחק לוי (אגריי), פורגרייב - פנחס רוזן, קראליציה: 73 ח"כים. הממשלה התפטרה באוקטובר 50, על רקע קשיים כלכליים וחילוקי דעות עם החזית הדתית על הנהגת העלילים והרשעים במערכת.

ממשלה שנייה נובמבר 50 חברי: 13 שרים משותפים: מפא"י: רוד בנגוריון (רה"מ), משה שרת, אליעזר קפלן, רוד רמון, רב יוסף, גולדה מאיר, פנחס לבון, החזית הדתית: משה ספירא והמועל המזרחי, הרב פישמן מימן (מזרחי), הרב יצחק לוי (אגריי), פורגרייב - פנחס רוזן, ספרדים - פנחס שטרית, בלתי מפלגתי - יעקב גרי (שר המסחר והתעשייה), קראליציה: 73 ח"כים. הממשלה התפטרה בפברואר 51, לאחר שהצעתו של שר החינוך רוד רמון, בקשר לרישום ילדים לבתי ספר, נדחה על ידי הרוב בכנסת.

ממשלה שלישית אוק 51 חברי: 13 שרים משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), משה שרת, אליעזר קפלן, גולדה מאיר, רב יוסף, בכור שטרית, לוי אשכול, פרץ בנציון, ריגור, פרץ נפתלי, הוועל המזרחי - משה ספירא, יוסף בורג, המזרחי - רוד פנחס, אגריי - הרב יצחק לוי, קראליציה: 65 ח"כים. הממשלה התפטרה בדצמבר 52, לאחר פרישת פרעלי אגריי המזרחי לרגל המצב בחינוך הדתי ולאחר התנגדות אגריי לגיוס בנות לשירות לאומי.

ממשלה רביעית דצמבר 52 חברי: 16 שרים משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), לוי אשכול, בן ציון דינור, רב יוסף, פנחס לבון, גולדה מאיר, פרץ נפתלי, בכור שטרית, משה שרת, ציונים כלליים - פרץ ברשיטי, ישראל רוקח, יוסף ספיר, יוסף סרלין, הוועל המזרחי - משה ספירא, יוסף בורג, פורגרייב - פנחס רוזן, קראליציה: 87 ח"כים. הממשלה התפטרה ברב מבר 53 בעקבות התפטרותו של ראש הממשלה רוד בנגוריון ופרישתו של רוד בוכר.

ממשלה חמישית ינואר 54 חברי: 16 שרים משותפים: מפא"י - משה שרת (רה"מ), אליעזר קפלן, גולדה מאיר, רב יוסף, בכור שטרית, לוי אשכול, בן ציון דינור, פרץ נפתלי, ולמן ארן, ציונים כלליים - פרץ ברשיטי, ישראל רוקח, יוסף ספיר, יוסף סרלין, הוועל המזרחי ומרן זרחי - משה ספירא, יוסף בורג, פורגרייב - פנחס רוזן, קראליציה: 87 ח"כים. הממשלה התפטרה בינוי 55, לאחר שהציונים הכלליים נמנעו בהצבעת איאמון שהגישו חרות ומסך על עמדת הממשלה במשפט קסטנר.

ממשלה שישית יוני 55 חברי: 12 משותפים: מפא"י - משה שרת (רה"מ), לוי אשכול, בן ציון דינור, רב יוסף, פנחס לבון, גולדה מאיר, פרץ נפתלי, בכור שטרית, ולמן ארן, הוועל המזרחי והמזרחי - משה ספירא, יוסף בורג, פורגרייב - פנחס רוזן, קראליציה: 66 ח"כים. הממשלה סיימה את תפקידה לקראת הבחירות לכנסת השלישית.

ממשלת שמיר רבין

מוצאות הבחירות צמח באר פוליטי, עם אפיונים של מכירה כללית פומבית, כשהכלה, אגודת ישראל, עוברת מושג לנוש בהתאם למחיר

פרשנות

תוצאות הבחירות לכנסת ה-12 דמו רמון רב לאלה של הכנסת

העשירית. נוש ליכודימדידת-הר רים ניצח, וזה ב-65 מנדטים יצחק שמיר יכול היה להרכיב ממשלה, כמו בגין ב-1981, תוך שלושה שבועות. אבל בניגוד לכנסת העשירית, הליכוד היסט לממש, בין היתר מסיבות פנימיות, את אופציית המכירה הוצרה, וניסה לפנות את המערכה להשתתף בממשלה רחבה שווה גי, למעט רטציה בראשות הממשלה. המערכה, לעומת זאת, בניגוד לכנסת העשירית, סירב להשלים עם כשלונו האלקטורלי וחידר באינטרס מבית אחרי המפלגות החרדיות,

תוך נכונות להתפרק כמעט מכל עקרונותיו. התוצאה: באר פוליטי, בעל אפיונים של מכירה כללית פומבית כטור אריתמטי עולה, כשהכלה, אגודת ישראל כלשונו המאזניים, עוברת מגוש לגוש בהתאם למחיר העולה. אבל גם לפארכה פוליטית צריך להיות סוף, ולכסף חזרה המערכת המפלגתית לנקודת המוצא של ליל הבחירות: הליכוד יכול להקים ממשלה צרה בראשותו, אבל הפץ בהשתתפות המערך בממשלה רחבה ומובן ללכת רחוק, אבל לא להגיע עד לרוטציה.

כך, אם לא יצליח אריאל שרון במאמציו הבלתי נלאים לטרפד ברק ה-90 את החתונה הקראליציונית בין הליכוד והמערכה, תושבע בימים הקרובים ממשלה רחבה, שתכלול כשני תריסרי שרים. ברומה לממשלות האחרות הלאומיות בשנים 1967-1970 ו-1984-1988, גם בממשלה זו, כמו היוצאת, תפקידו שני סוגי שרים: בכירים, חברי הקבינט המדיני, ששוב יהיו פריטי, בהשתתפות הליכוד והמערכה, ובלי מתן ייצוג למפלגות הקטנות השותפות בקואליציה, ושי

רים וזטרים - מהם יימנע מידע מדיני בטחוני מסווג. האיש המרכזי בממשלה יהיה קרוב לוודאי, יצחק שמיר, בקרנציה השלישית שלו כראש ממשלה. לזכותו של שמיר נקופות שלוש שנות כהונה, לסיורגו, כמשרה הבכירה ביותר. ואם תשלים ממשלתו את כל ארבע השנים המוקצנות לה בחוק יסוד הכנסת, הרי יטפס שמיר למקום השני, במספר שנות שהיה בתפקיד, אחרי בנגוריון. יצחק שמיר העדיף שמפלגתו תהיה סמו ימני חזן קריסטל

תסריט

עף מהמשלה ונכנס להיסטוריה

פרופ' זאב שטרנהל: לדרדר אותנו עוד קצת אחורה

חלום. יש לי חלום ששמיר רוצה לחזק בדיסטוריה היהודית המודרנית כשוה ערך לבנגוריון, ושיתחום את שמו על השלום עם הפלסטינים. אבל אני לא חולם, אני לא חושב שהוא יעשה זאת, אלא יאחז בקרני המזבח של המצב הקיים ובסדרהכול ידרדר אותנו עוד יותר: ובסדרהכול, בעוד ארבע שנים ממשלה זו תשאיר לנו ירושה כבדה יותר וקשה אפילו מאשר בבחירות האחרונות.

בנוגע לפרס, נסיון העבר מלמד שאיננו אדם ששובר את הכלים. הוא לא נוקט בפרסומים, הוא פוליטיקאי שהולך בתלם, עושה דברים קצת יותר טוב, קצת פחות טוב. יש לי חלום שפרס יתעלה לרמת רבו, אותו הוא מוכיר תמיד, שגם הוא היה נוקט בפרסומים ויצא בג'סט דרמטי בשמה של ישראל האחרת, כשהוא נושא בתפקיד שר החוץ, ואני מרמזין אותו ניצב על כימת העצרת הכ"לית של האו"ם ואומר: "ארבע עכשיו לא בשמה של ממשלת ישראל, כי אין לי מנדט לדבר בשמה, אלא בשמה של אותה מחצית ויותר של החברה הישראלית שרוצה שלום, ואני מוסיף את ידי לפלסטינים". באותו רגע הוא עץ מהממדי שלה ונכנס להיסטוריה.

אני מקפץ בכל זה, אבל מותר לחלום. ותחושת הריאליסטית שלי היא, שהממשלה הזאת תתעסק שרדסכול בעציות הפנים של ישראל, תתמודד עם משברים כלכליים ויחבריים, עם האבטלה. יהיו קצת דברים על השלום, קצת פחות מעשים, ואם לא תתפרק מהר, כשרהכול תספיק לדרדר אותנו קצת יותר.

לחלום לזמן לעבור ולהשאיר את ההכרעה לזה שיבוא אחריו.

לפרס יש כעיה דומה. אם כל מה שמי עניין אותו זה אשליית השלטון, יוכל לשבת בממשלה תחת שמיר, בכל תפקיד שהוא, ולהמשיך לגלגל את העניינים. האוניקציה הראשונה לכוננותו של פרס תהיה לנו, כשיחידע אם החליט להיט ית שר אוצר או שר החוץ. אם החליט לבחור בתפקיד האוצר, פירושו של דבר שיותר על תהליך השלום ובהתפקיד ששקבוצת אינטרסים בממשלה רצו שיקבל. אם יירוש ויקבל את תפקיד שר החוץ, יוכיח שהוא רוצה בכל זאת לרבוץ בקידום השלום, וגם אז עומדות בפניו שתי דרכים: לדבר קצת, למתוח את התבל, לעצבן את הליכוד, אבל לא לשבור את הכלים, לא לעשות כלום, שזה בערך מה שעשה בשנתיים האחרונות. גות אם יחליט ללכת בגרול, יצטרך לפתוח ביוזמת שלום עצמאית, כלי לשאול לדעתו של שמיר. זה צריך להיית משהו באמת גדול, מגע פנים אל פנים עם אש"ף, שיצית את רמיון הישראליים והיהודים בעולם מצד אחד, ומצד שני יעורר תגובה קשה מאוד אצל שמיר: הוא יפטר אותו מהממשלה. על רקע זה, על פרס לגולה מאבק תריף וללכת לבחור, אם אפשר מוקדמות, אם יצליח לשי כנע את התיים. אם לא - לגולה מערכת החירות חריפה במשך שלושה-ארבע שנים עד למעד הבחירות הבאות.

אם הייתי רוצה לעשות פליגיאט על מרסין לותר קינג, הייתי אומר: יש לי ענת גלאן

קבלת החלטות

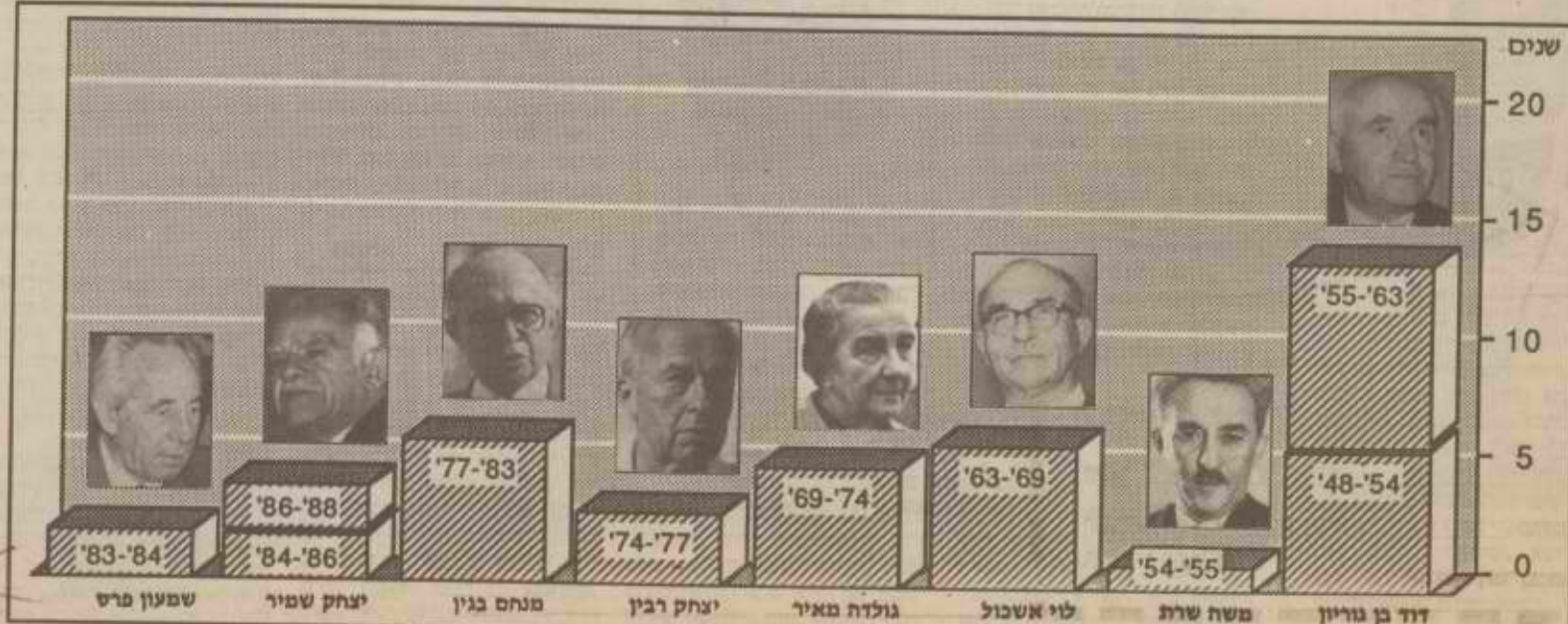
מטה מקצועי יכול לעזור

ממשלת האחרות הלאומית עלולה לסבול מליקויים בקבלת החלטות, המבטיחים כישלון לאומי. עלול להיווצר מצב בו כל שר יעשה במשרדו כרצונו. בנושאים שנויים במחלוקת ידבק כל צד בתפיסות העבר, תוך שיתוק חרדי הדימוס בממשלה יהיו רדורים, ללא התבססות על עובדות מטה של ממש: הממשלה תעסוק בעיקר בסתימת חורים ואלתורים, ללא ראייה אסטרטגית.

קיימת גם אפשרות אחרת: מרבית חברי הממשלה מבנים את חומרת המצב ויועצים שרדשה תפנית במנגמת השקיעה הנוכחיות של ישראל. הם עשויים להגיע להכרה שרדשה יצירתיות בנושאי חוץ וביטחון, משך חזרת, עלייה וירידה, מדע ותשתית, תוך קביעת סדרי קדימה לאומיים חרישים בין השקעה בעתיד, בביטחון, ובצרכייה שוטפת. קשה להינתק מתפיסות העבר, אך לפחות חלק מחברי הממשלה, כולל הבכירים שבהם, עשויים לנצל רווקא את המסגרת של ממשלת אחרות לאר מית כדי להגיע להסכמה.

אך כנראה, שהתנהגות הממשלה הלכה למעשה דרמה יותר לתמונה הפסימית מאשר לאופטימית. אבל ניתן לשפר את סיכויי ההתקדמות לתמונה האופטימית על-ידי הנהגת שיפורים מוסדיים בתהליכי החלטת הממשלתיים, שקל יחסית לבצעם. לצורך זה רדשה הקמת מטה מקצועי קטן לניתוח מדיניות בראיה כלל-לאומית ואיכות טוח ליד הממשלה, לשנות את תהליך הדיון בתקציב בכיוון לליבון סדרי קיימיות לאומיים. לקבוע נוהל הגשת הצעות לממשלה המחייב את המשרדים להציג חלופות של ממש, ולהנהיג "דיונים אסטרטגיים" של שניים-שלושה ימים בסוגיות יסוד. עוד יש להקים, במרוחק מלחץ הבעיות השוטפות, מסגרת לאומית לשיקול בעיות יסוד, תוך רגש על פני תוח חלופות הרשניות.

פרופ' יחזקאל רודור

המשלוח שהי'

ממשלה שביעית. יולי '85 חברים: 16 שרים. משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), ולמן ארן, לוי אשכול, קדיש לוז, גולדה מאיר, פרץ נפתלי, פנחס ספיר, בכור שטרית ומשה שרת. אחרות העבודה - ישראל בר יהודה, משה כרמל, משה פרדגריסבייט - פנחס רוזן, משה לוי, מרדכי בן טוב, משה רייך, משה שפירא, יוסף בורג, קאליציה: 80 ח"כים. בדצמבר '87 מתפטר רה"מ בך גוריון, בעקבות הולדת אחרות העבודה על שליוח הרטטכל' משה רייך לגרמניה. שרי אחרות העבודה סירבו להתפטר ובנגוריון יזן התפטר.

ממשלה שביעית. ינואר '88 חברים: 16 שרים. משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), ולמן ארן, לוי אשכול, קדיש לוז, גולדה מאיר, פרץ נפתלי, פנחס ספיר, בכור שטרית, מרדכי נמיר. אחרות העבודה - ישראל בר יהודה, משה כרמל, משה פרדגריסבייט - פנחס רוזן, משה לוי, מרדכי בן טוב, משה רייך, משה שפירא, יוסף בורג, קאליציה: 80 ח"כים. ביולי '88 פורשת המפד"ל על רקע פרשת מיהו יהודי. הרב משה סולרנו, בלתי מפלגתי, מתמנה כשר הדתות. יולי '89: רה"מ בנגוריון מתפטר והרב משה לוי הופכת לממשלת מעבר לאחר שמפ"ם ואחרות העבודה מצביעות בכנסת נגד החלטה הממשלה למכור נשק למערב גרמניה.

ממשלה תשיעית. דצמבר '89 חברים: 16 שרים. משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), אבא אבן, ולמן ארן, לוי אשכול, משה רייך, גיורא יוספטל, גולדה מאיר, פנחס ספיר, בכור שטרית, משה לוי, משה שפירא, יוסף בורג, משה לוי, מרדכי בן טוב, ישראל בר-יהודה, אחרות העבודה - יצחק נדאריהן, פרדגריסבייט - פנחס רוזן, בלתי מפלגתי - הרב משה סולרנו ושר הדתות. קאליציה: 86 ח"כים. בינואר '91 מתפטר ראש הממשלה בך גוריון, על רקע פרשת לובן הוד לטת ועדת השבעה על יובי לובן.

ממשלה עשירית. נובמבר '91 חברים: 16 שרים. משותפים: מפא"י - רוד בנגוריון (רה"מ), אבא אבן, יוסף אלמוגי, לוי אשכול, משה רייך, גיורא יוספטל, רב יוסף, גולדה מאיר, פנחס ספיר, בכור שטרית, אליהו שרון, משה לוי, משה שפירא, יוסף בורג, משה לוי, מרדכי בן טוב, ישראל בר-יהודה, אחרות העבודה - יגאל אלון, יצחק בך אהרן. קאליציה: 68 ח"כים. ביולי '93 מתפטר רה"מ בנגוריון חזר לשדה נוקר. הממשלה מתפטרת.

ממשלה 11. יוני '93 חברים: 15 שרים. משותפים: מפא"י - לוי אשכול (רה"מ), אבא אבן, יוסף אלמוגי, ולמן ארן, משה רייך, רב יוסף, גולדה מאיר, פנחס ספיר, בכור שטרית, אליהו שרון, משה לוי, משה שפירא, יוסף בורג, משה שפירא, רה"מ ורהפטיג, אחרות העבודה - יגאל אלון, ישראל בר יהודה. קאליציה: 68 ח"כים. רה"מ לוי אשכול מתפטר בדצמבר '94, על רקע תביעת בך גוריון לחידוש הפרשה. הממשלה מתפטרת בעקבותיה.

ממשלה 12. דצמבר '94 חברים: 15. משותפים: מפא"י - לוי אשכול (רה"מ), אבא אבן, יוסף אלמוגי, ולמן ארן, רב יוסף, גולדה מאיר, פנחס ספיר, בכור שטרית, אליהו

בלי לעגנה ירד

נראה ששוב צפויה ממשלת אחדות. בהרכב הפ מעט תחלופה בתיקים. הציבור יהיה מרוצה, א שמיר את הממשלה הצרה ההיא, די יתאכזבו, שאחדות זה כבר לא מה שהיה, ובמקרה הטוב י האמיתי הפעם זה שמיר, ואלד

מיום פגיעה בו לעתים יותר מאשר כשחל עצמו. אם יידע שחל ליצור מערכת יחסים תקינה עם ראש הממ שלה ללא מתחים פוליטיים, יוכל לכבד גם בממשלה החדשה.

שר האוצר הנוכחי, משה נסים, נסוג למשפטים, למרות הצלחתו המ פתיחה באוצר. נסים היה נשאר ג'צטלמן פוליטי, שמוכן לוותר על התיק היוקרתי ללא משברים, ללא כותרות בעיתונים, כדי לסלול את הדרך לממשלת אחדות. במשרד המ שפטים שמונים לאפשרות טובה של משה נסים. הם יודעים למ.

יצחק מודעי, השר ללא תיק, לשעבר שר האוצר ושר המשפטים, יתקשה לממש את שאיפתו לחזור למשרד האוצר, ממנו נושל עליידי שמעון פרס. למודעי 100 אחוז כישורים מוכחים לתיק האוצר בזכות הצלחתו המרשימה שם, אבל האילוח הפוליטי של ממשלת אחדות עלול לקרקע אותו בתיק אחר, אם כי קרוב הכלכלה והתכנון. הוא גם עשוי למצוא עצמו לצד שמיר, כסגנו.

שר הכלכלה, גדי יעקבי, שיכול היה לדבוק בתפקידו, אך בחר כנראה בתיק התקשורת, הוא פוטנציאל מבוצע. ליעקבי ידע כלכלי נרחב, שלא הועמד עד כה במבחן ביצוע. יעקבי חייב היה להעדיף תיק ביצועי על תיק ריק מתוכן כמו הכלכלה.

יעקב צור, שר הקליטה הנוכחי, הוא המועמד הבולט לתיק החקלאות בממשלה הבאה. נשיפתו של סגן שר החקלאות הנוכחי, אברהם כך עז, בעורפו מטרידות את צור, אבל ככל הנראה, לא יסורם, כאן פרול של פרס כשר האוצר. צור, איש המועצה הלאומית, יעדיף לתקן בעיות על רקע המשבר החריף בחקלאות ובתיישבות העובדת.

חיים בילב עשוי להישאר כמש רד המשטרה, למרות חוסר ההתל הבות שהוא מפגין מאפשרות זו. מי

רוד מגן (ליכוד): הסתכל ימינה, הסתכל שמאלה, והי תביית על תיק החקלאות. מה החל שם. אין לו רקע בחקלאות מלבד העובדה שאשתו בת קר בוז. מגן ידע היטב שעל שרון הוא לא יכול לסמוך, וגיהל את המאבק לבדו. העסיק משרד ליחסי ציבור, רחופתע' מכנס רבמשתתפים שארגנו תומכיו.

יצחק שמיר, יחליט ברגע האחרון להשאיר את התיק בידי קורפו. מילוא, מוכשר, ביצועי, וזכיר את עצמו בסירוגנות המיניסטרילית כממלא מקום שר הפנים. הוא ירדן רחוק, ואמון בשמיר משתלם.

דן מרידור, מועמד לתפקיד שר במשרד ראש הממשלה, הוא מבני טיפווחי של שמיר. מרידור שוגר בעבר לשליחויות מדיניות חשאיות מוצלחות ביותר, והדיסקרטיות היעי ילות שלו שבו את לבו של שמיר וגם של רבים אחרים. דן מרידור נושכ כוח עולה בליכוד, וללא ספק עוד ימשיך ויעלה.

אורה נמיר היא המועמדת המר בילה במערך לתפקיד שרת הברי אות. לפרס ולרביח יהיה קשה להרדיע לשושנה ארבלילמוזלינו, ששיר ותה כשרת הבריאות אינו היוני יותר. אבל, הריבורים על שינויים בצוות השרים של המערך מחייבים גם

תקום, להיות אחד המובילים וה קובעים בעיצוב המדיניות הבטי חזית. יחסיו עם ראש הממשלה הלכו והשתפרו ביחס ישיר להידר דרות יחסי שמיר וסגנו, רוד לוי. שרון, כדרכו, נכנס לתפר שבין לוי והחרדים והביא אותם, יחד עם מר דעי, כנדרוגיה לשמיר. שרון לא ציפה, כנראה, שהמטנה שלו תגוים כרד ישותיה עד כדי כך, ושהוא יצטרך למצוא את עצמו נאלץ להסתפק שוב בתיק המסחר והתעשייה, או בתיק מקביל. הצמרת, לפי שעה, חסומה.

עזריהו עלי (ליכוד): עצמאי כשטח, השתחרר מלוי ולא הסתפק למחנה אחר. סימפטי, מתן, מוכשר וגם חובש כיפה, אבל כל אלה כנראה לא מספיקים בליכוד, מה גם שעלי חסר המרפקים תמך בכל לבו, בניגוד לאינטרסים האישיים שלו, בהקמת ממשלת אחדות.

גם יחסיו עם שמיר כבר לא מה שהיו, ואפשר להניח שהמלה האחרונה עוד לא נאמרה.

רוד לוי ייאלץ במקרה הטוב לה סתפק בתואר סגן רה"מ ושר השיכון והבינוי, לוי, שמיהר להבטיח את תיק השיכון והבינוי לשרם - יש אומרים שזה לפח לו ברוק חמש דקות - ציפה גזרות כלשכת שר החרוץ, אבל מצנחו סטה כשהשתנה כיוון הרוח, והוא חזר ונחת במישר השיכון והבינוי. התעקשות מובנת מאליה של ש"ס על ההכחחה לתיק עתיר הנכסים והמינויים הפוליטיים עלולה לגזול מלוי את המעט שנותר. יחסיו עם שמיר, כאמור, גרועים מתמיד, ושתי טריקות הדלת לא יקרמו את לוי לשום מקום. הוא לא מהוזה איום פוליטי ישיר על שמיר.

מינויים לא מקריים

שר העבודה והרווחה, משה קצב, הוא האיש שמשתלט בהדרגה ובביטי חזן על המשבצת של רוד לוי כהנה גת הליכוד. קצב הוא כיום אחד השי רים הפופולריים בממשלה, בזכות תפקודו המוצלח כשר העבודה והר וחה ואישיותו הנעימה. לקצב פחות אויבים פוליטיים מלבד שר אחר כמי מקרי, הוא נחשב כיום מהמקורבים ביותר לשמיר ועתידו בטוח. כמי משלה צרה היה קצב מבצע קפיצת ררך טבעית לתיק המסחר והתעשייה, אבל ממשלה רחבה תשאיר אותו בעי מרת זינוק.

משה שחל, ראש צוות המר"ם של המערך (גם זה לא מקרי), היה גם הוא ראוי לתיק ככיר יותר ממשרד האנרגיה, אחי שעשה ממשרדו מה שהוא היום. שחל הוא מסיפורי ההצ לחה הבולטים של ממשלת האחדות היוצאת. שמעון פרס, כראש ממשלה ושר החוץ, לא תמיד ידע להפעיל אותו נכון, והרחקו משלבים מסויר

מ"מ ראש הממשלה, וככל הנראה שר האוצר, שמעון פרס, יצטרך להסתגל למצב הפוליטי החדש. למי רות שאמר שהמערך ניצח בבחירות, פרס יודע שהוא הפסיד. הפעם הוא כבר לא יהיה ראש ממשלה. אבל כשיתגבר על המשבר, יוכל פרס לתרום למאמץ המלחמתי, אם ישקור להפוך ממדינאי מתוסכל למנהיג כלכלי. תפקיד שר האוצר, במיוחד על רקע מצבו הרגיש של המשק, חשוב עליו. עם צוות טוב, יעיל ומציאותי יותר מנערי משרד החרוץ שלו, יוכל לתרום לכת. כממלא מקום ראש הממשלה יהיה לו צ'אנס גם להשתתף במהלכים מדיניים.

שר הביטחון, יצחק רבין, ארדיכל ממשלת האחרות המתוהה, לקח על עצמו את תפקיד מייצג קול העם בעד ממשלה רחבה. רבין, איש הפלמ"ח, ממשיך, למרבה הפליאה, את הקו הממלכתי-אקטיביסטי של בנגוריון, מול התלם היוני שמאלני שהתוהה פרס במערך. רבין הוא כיום האישיות הבטחונית מספר אחת במ שלה. אחרי שנה של אינתיפאדה, אפשר כבר לומר שהוא היה שם. עכ שיו יוכל לגהל את המערכה נגד ההי תקוממות ביתר תחוסם ובפחות התבי טאויות חריגות ובעלות פוטנציאל לגרום נזק מדיני מיותר.

משה ארנס, שר החרוץ המיועד, עשוי להגיע למקומו הטבעי כמי משלה החדשה. ארנס וסגנו המיועד בנימין נתניהו, רגילים לעבוד ביחד עוד מאז שהיו שגריר וציר מדיני באחת התקופות הקשות ביחסי ארה"ב - ישראל. הם, ללא ספק, הצ וות הטוב ביותר להתמודדות מחוד שת עם ארצות-הברית מול עליית כוחו של אש"ף. ארנס הוא אמנם בעל עמדות אידיאלוגיות ניציות, אולם כבר במערכת הבחירות השמייע דעות מדיניות חריגות מבחינתו, על הצורך להתמודדות מדינית עם הבעיה הפלי סטינית. התנאי להצלחת נתניהו וארנס במשרד החרוץ: הכרה במשרד ובצוות הדיפלומטי שלו, שלא זכו לטיפול בתקופת פרס והיו מוחץ למעגל הייעוץ וההכרעות של הקר מה השגיה כלשכת שר החרוץ, קומת השר.

אריאל שרון, המועמד לשר המועדף.

שמיר הוהיר והחשוך, שורשי נעוצים בתקופת המחנות "המוסר", היה מעריף ממשלה צרה ימנית חרדית מן הסוג שאריק שרון ויצחק מודעי הביאו לו על מגש של כסף, אבל בחיים הרי לא הכול הולך חלק. הצטברות של בעיות, בעיקר חסונות חרדית, הריצו אותו ישר לחופעותיו של יצחק רבין, אפילו שברוך היה צריך להשלים עם קומו של פרס. שרון ומודעי נשארו עם ממשלה על הנייר, הסכמים חתומים היטב והרכה תסכולים ומרידות. ארנס ושחל, ראשי צוות המר"ם, מנהלים בינתיים שיחות ערניות של מר"ם אמיתי על הקמת ממשלת אחדות.

ממשלת אחדות לאומית שבמרכזה הליכוד והמערך, יכולה לאפשר התמודדות יעילה עם עליותו של אש"ף והאיום המדיני המיידי שהוא יוצר על ישראל. אם יצליח שמיר להתנתק ממוסכמות אידיאלוגיות מיושנות, יוכל לספק הפתעות מדיניות בארבע השנים הבאות ולשחזר את ההישג של בנין בקמפדייוויר. צמרת מדינית כטי חזנית שבמרכזה רבין, פרס וארנס רק תסייע לו לבצע מהלכים, שהיום נראים אולי רמיוניים לגביו, אבל הרוב, כמוכח, תלוי בו. הקרדיט, מאוחר יותר, יהיה כולו שלו.

רפי אורי (מערך): אם היה מגיש את הדתיים לפרס על מגש מיהו יהודי, היה מקומו בממשלה טובטת, פרס היה רוצה להכניסו, אך כל השאר לא מתלהבים. כנראה יסתפק בתפקיד יר"ר הסיעה בכנסת, אך גם שם צפויה התמודדות קשה מול חיים רמון.

החרץ בממשלה צרה, הוא אחד מאלה שישלמו מחיר איש-פוליטי לא נעים בעקבות הסיכון הריאלי להקי מת ממשלה רחבה. שרון, שר מסחר ותעשייה מצטיין, חשב שמגיע לו לה

באמצע הקדנציה

המעשלות

שהיו

עקיבא נוברין, מספר 1 - בורג, משה שפירא, זרח וינגרט, אחיות העבודה - אל אלון, ישראל בריהוורת, הממשלה מסיימת את תפקידה בעקבות הבחירות.

ממשלה 13, נובמבר 65
חברים: 15 שרים. משותפים: מספר 1 - לוי אשכול ורה"מ, פנחס ספיר, אבא אבן, זלמן ארן, חיים גבתי, חיים צדוק, בכור שטרית, אליהו ששון, יעקב שמשון שפירא, אחיות העבודה - ישראל גלילי, יגאל אלון, משה כרמל, מספר 2 - משה שפירא, יוסף בורג, זרח וינגרט, מספר 3 - מרדכי ברטוב, ישראל ברזילי, ליברלים עצמאיים - משה קול, קואליציה: 73 ח"כים, בינוי 67, תוספת הממשלה לממשלת ליכוד לאומי, מצטרפים אליה משה דיין (רפ"י) שר ביטחון, מנחם בגין, יוסף ספיר, מספר 4, קואליציה: 104 ח"כים, בפברואר 1969 נפטר רה"מ לוי אשכול, והממשלה מתפטר.

ממשלה 14, מרס 69
חברים: 21 שרים. משותפים: מערך 15 שרים, מספר 1 - גולדה מאיר (רה"מ), פנחס ספיר, אבא אבן, זלמן ארן, חיים גבתי, אליהו ששון, יעקב שמשון שפירא, ישראל ישעיהו, אחיות העבודה - ישראל גלילי, יגאל אלון, משה כרמל, רפ"י - משה דיין, יוסף אלמוג, מספר 2 - ישראל ברזילי, מרדכי ברטוב, מספר 3 - משה שפירא, יוסף בורג, זרח וינגרט, ל"ע - משה קול, גח"ל - מנחם בגין, יוסף ספיר, קואליציה: 104 ח"כים, והממשלה סיימה את תפקידה עם הבחירות לכנסת השישית.

ממשלה 15, דצמבר 69
חברים: 30 שרים. משותפים: מערך 14 שרים, מספר 1 - גולדה מאיר (רה"מ), אבא אבן, פנחס ספיר, זאב שרף, יעקב שמשון שפירא, יוסף אלמוג, חיים גבתי, שלמה הלל, אחיות העבודה - ישראל גלילי, יגאל אלון, רפ"י - משה דיין, שמעון פרס, מספר 2 - יוסף בורג, זרח וינגרט, מספר 3 - מנחם בגין, עוז ויצמן, חיים לביא (תרות), יוסף ספיר, אלימלך רימלט, יצחק הולצין (ליברלים), ליברלים עצמאיים - משה קול, מספר 4 - משה שפירא, יוסף בורג, זרח וינגרט, קואליציה: 102 ח"כים, באוגוסט 70 נחלש פורש מהממשלה על רקע הסכם רוג'רס, הממשלה מסיימת את תפקידה עם הבחירות לכנסת השמינית.

ממשלה 16, מרס 74
חברים: 20 שרים. משותפים: מערך 16 שרים, מספר 1 - גולדה מאיר (רה"מ), אבא אבן, יצחק רבין, פנחס ספיר, חיים גבתי, שלמה הלל, חיים צדוק, חיים ברלב, יהושע רבינוביץ, אהרן יריב, רפ"י - משה דיין, שמעון פרס, אחיות העבודה - יגאל אלון, ישראל גלילי, מספר 2 - יוסף בורג, זרח וינגרט, מספר 3 - מיכאל חוני, ליברלים עצמאיים - משה קול, קואליציה: 68 ח"כים, באפריל 74 מתפטר הממשלה על רקע רוג'רס הביניים של ועדת אגרנט.

ממשלה 17, יוני 74
חברים: 19 שרים. משותפים: מערך 16 שרים, מספר 1 - יצחק רבין (רה"מ), אהרן אורן, אהרן יריב, שלמה הלל, חיים צדוק, חיים ברלב, יהושע רבינוביץ, אהרן דולין, אברהם עזר ומשה ברעם, רפ"י - שמעון פרס, גר יעקבי, אחיות העבודה - יגאל אלון וישראל גלילי, מספר 2 - רי

הנעיונות בממשלה היוצאת, עשוי לשמש לשון מאזניים בנושאים מדיניים שלא יובאו להכרעת הקבינט, אבל נאמנותו לליכוד בשאלת יו"ש מובטחת. הרב פרץ הוא שיקבע איהו משני התיקים המיועדים לשי"ס יחזור לליכוד.

אריה דרעי היה מועמד לתיק השיכון בממשלה צרה, אולם במקרה של אחרות, עשוי להתחזר את התיק שכבר רצה בו לרוד לוי. דרעי עשוי לקבל כפיצוי את תיק הקליטה, או תיק ביצועי אחר בו יוכל להתבטא.

אבנר שאקי וזבולון המר יתחזרו על תיק הרמות. שאקי, חסר ניסיון פוליטי ממשלתי, ינסה לתרום מניסיונו האקדמי. דעותיו הנוצרות בנושאי יו"ש הופכים אותו לכברית מובהקת לשמיר ועוזרף מוצק בממשלה החדשה.

זבולון המר, המועמד לשר ללא תיק, אם תקבל המפר"ל שני תיקים, עשוי למצוא הורמנות לממש את הפוטנציאל הסמון בו. היה שר חינוך מעולה ואחד השרים הבולטים בממשלת בגין. בממשלת האחדות נרחק מעט הצידה.

רפי אורי, יו"ר סיעת המערך בכנסת, ינסה לזנק לממשלה בזכות שרכבו ונאמנותו לשמעון פרס. לאורי רקורד של מצליחות כיו"ר שר כון עובדים, אולם לחובתו כישלון מהלך הנפל עם אגודת ישראל. אם יוסכם בין המערך והליכוד על 11 שרים, ייתכן שיזכה לממש את חלומו להיות שר בממשלת ישראל.

יצחק נבון, שר החינוך וסגן רה"מ, עשוי לשמור על תוארו הרם ותפקידו המיניסטרואלי, למרות שלא תמיד הצדיק את הציפיות הגבוהות ממי שהיה הנשיא החמישי של מדינת ישראל. לא ברור מה קרה לו, לנכון, אבל זו יכולה להיות הורמנות בשבילו לחזור לעצמו.

דינמיקה קבוצתית

בעיקר החלטות אפורות

ד"ר חן זכאי, פסיכולוג, אוניברסיטת תל אביב: כדי שצוות מחליט יעלה רעיונות חדשים ומקוריים, דרושה אווירה של פתיחות ונכונות לקבל דעות

ממשלה היא למעשה מכשיר לקבלת החלטות על ידי צוות. מחקר בתחומי קבלת החלטות בצוות ויהא מספר חוליים בתפקיד זה, חלקם עלולים להשפיע גם על הממשלה העתידה לקום בישראל, חלקם לא יסבנו אותה.

"חשיבה קבוצתית" היא מינוח שמתאר מצב, בו צוות חושב כאופן סגור ואומר "אמן" אחר מנהיג כריזמטי - מצב מסוכן, שמונע שיקול דעת ביקורתי. רבר כזה לא יקרה בממשלה הזו, משום שאין מנהיג כריזמטי והממשלה תורכב משרים שהם בעצם יריבים.

מצב נוסף שיש להגות שלא ניקלע אליו, נקרא "הטיה סיכונית". כאן נגררים אחרי חברים בצוות הנוטים להפריז בלקיחת סיכונים, ראה מלחמת לבנון. אחת העילות העיקריות לכניסת המערך לממשלה היא מניעת תהליכים כאלו.

כדי שצוות מחליט יעלה אלטרנטיבות חדשות ומקוריות, נחוצה אווירה של פתיחות ונכונות לקבל דעות, וחוששני שבתחום זה לא נראה גת. היריבות בממשלה לא תעודר רעיונות מהפכניים וחשיבה יצירתית. אנו צפויים בעיקר החלטות אפורות, תוצאות של פשרות.

הרכב הממשלה העתידית עלול להביא גם לחוסר מחויבות לביצוע החלטות. כדי שחברי צוות ירגישו עצמם מחויבים לכצע החלטות, עליהם לחוש מעורבים בקבלתן ובעלי אינטרס להוציאן אל הפועל. הפעם נזירה, כנראה, עדים לסגנון קבלת החלטות של גוף-גוף במגזר הוא - המערך בביתחון ובאוצר, הליכוד בחוץ וכו', כאשר כל גוף מנסה לשבש את ביצוע החלטות השרים האחרים. יהיו הרבה פלוגנטים, שיבושים ואי-הבנות כאשר החלטות מורכבות הרוששות שיתוף ביד-משרדי. למרות התמונה הקודרת הזו, נראה שהממשלה שתקום תשרוד בכל זאת ארבע שנים, כי הרי לא קמה כדי להיות גוף מקבל החלטות טוב, אלא מתוך אינטרסים ושיקולים שונים לחלוטין.

ואישיותו הנעימה, אם לליכוד ולמערך יהיו 11 שרים בממשלה - קרפן יהיה בפנים. אם לא, בכל מקרה מייצר אותו שמיר להיות אחראי על הקואליציה. הריב יצחק שרץ, מנהיג ש"ס, מיועד להיות שר הפנים בתפקיד ההיסטרי עם הליכוד. פרץ, אחת ההפתעות

לא יהיו הרבה שינויים. קצת תזווה בין-משרדית, שרון ומודעי, למשל, שאירגנו כליכוד יפה עבור סופית. גם פרס ודאי מתקשה להתרגל לרעיון בע שנים להגיע למשרד ראש הממשלה. המנצח שהיה שווה להיות נחמדים אליו

מאשה לובלסקי (מערך): מזכ"לית נעמ'ת רוצה להיות שרה. פרס אורב אותה, גם אררי, שמעניין בעצמו להיות שר, אבל סיכוייה של לובלסקי האמביציוזית קלושים. שושנה ארכלי אלמוזינו, ובחודאי אורה נמיר עדיפות עליה, והיא, כמו ווילי, התנגדה לכניסה לממשלת אחרות.

קבלת החלטות. פרס היה מעדיף את מאשה לובלסקי, אבל סיכוייה של מי שיצאה בגלוי נגד ממשלת אחרות אינם גדולים כעת, מן הסתם. מוטצה גורי, שר בלי תיק כמי משלה היוצאת, עשוי להישאר בלי התיק, אלא אם יתפנה עבורו תיק ביצועי. הרמטכ"ל לשעבר לא יכול להרשות לעצמו תכרות בממשלה ללא יצירתיות.

ביבי נתניהו (ליכוד): מת לה יות מיניסטר. מעריציו וסובל אנשי התקשורת שלו תפרו עבורו משרד מיוחד, "הסברה לגויים", צורך השעה לנוכח מתקפת אש"ף. ביבי לא יתנגד גם למשרת שר במשרד ראש הממשלה, ולא ידחה משרת סגן שר החוץ או ביטחון, או משהו.

